

19 SEP 2020

N-9480

Seat No. _____

Third Year B. Com. (External) Examination**September - 2020****Advanced Cost Accounting**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- ૧ વરદાન લીમીટેડ વર્ષ ૨૦૧૮ દરમ્યાન ૧૦,૦૦૦ વોલ્યુમ બનાવીને વેચે છે. એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. ૭૮૦ છે. અન્ય માહિતી નીચે મુજબ છે. ૨૦

વિગત	રકમ
માલસામાન	૨૬,૦૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧૪,૦૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	૨,૦૦,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષખર્ચ (૪૦% ચલિત)	૧૪,૦૦,૦૦૦
ઓફીસ પરોક્ષખર્ચ (સ્થિર)	૫,૬૦,૦૦૦
વેચાણ પરોક્ષખર્ચ (૭૦% ચલિત)	૬,૪૦,૦૦૦

વર્ષ ૨૦૧૯ દરમ્યાન ૫૦,૦૦૦ વોલ્યુમનું ઉત્પાદન અને વેચાણ અંદાજવામાં આવ્યું. વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે.

- (૧) પ્રત્યક્ષ મજૂરીમાં એકમદીઠ ૨૦%નો ઘટાડો થશે.
 (૨) સ્થિર કારખાના ખર્ચમાં રૂ. ૬,૦૦,૦૦૦ થી વધારો થશે.
 (૩) ઓફીસ ખર્ચમાં ૨૫%નો વધારો થશે.
 (૪) ચલિત વેચાણ ખર્ચમાં એકમદીઠ રૂ. ૧.૬૦ નો વધારો થશે.
 (૫) પડતર કિંમત પર ૨૫% નફો અંદાજવામાં આવ્યો છે.
 બંને વર્ષ માટે પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- ૧ (અ) પડતર હિસાબોની વિવિધ પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. ૧૦
 ૧ (બ) પડતર હિસાબી પદ્ધતિના હેતુઓ જણાવો. ૧૦

- ૨ (અ) તા. ૧ લી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ થી તા. ૩૧ માર્ચ, ૨૦૧૯ દરમ્યાનના નીચે આપેલા માલસામાનની ખરીદી અને જાવકના વ્યવહારો પરથી, ફીફો તેમજ લીફો પદ્ધતિ અનુસાર સ્ટોક રજીસ્ટર તૈયાર કરો. ૧૫

ખરીદી			જાવક	
તારીખ	એકમો	એકમદીઠ ભાવ	તારીખ	એકમો
૦૩-૦૧-૨૦૧૯	૪,૦૦૦	૫.૦૦	૦૧-૦૨-૨૦૧૯	૨,૦૦૦
૨૩-૦૧-૨૦૧૯	૫૦૦	૪.૦૦	૧૫-૦૨-૨૦૧૯	૪,૦૦૦
૦૬-૦૨-૨૦૧૯	૬,૦૦૦	૬.૦૦	૦૩-૦૩-૨૦૧૯	૧,૦૦૦
૧૩-૦૩-૨૦૧૯	૪,૫૦૦	૫.૦૦	૨૦-૦૩-૨૦૧૯	૫,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

- (૧) તા. ૧ લી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ના રોજ સ્ટોક ૧,૦૦૦ એકમો એકમદીઠ ૪.૦૦ના ભાવે હતો.
 (૨) તા. ૩ માર્ચના રોજ મોકલેલ ૨૦૦ એકમો તા. ૫ માર્ચના રોજ સ્ટોકમાં પરત આવેલા હતા.
 (૩) તા. ૩૧ માર્ચના રોજ સ્ટોકનું સ્થળ પરિક્ષણ કરતા ૧૦૦ એકમોની ઘટ માલૂમ પડી હતી.
 (બ) ટ્રેકનોંધ લખો : બીનકાર્ડ

૫

અથવા

- ૨ (અ) ગુંજન કંપની લીમીટેડના રેકૉર્ડ પરથી માર્ચ ૨૦૧૯ની નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ.

૧૫

માસની શરૂઆતમાં કામદારોની સંખ્યા.....	૧,૬૦૦
માસની આખરમાં કામદારોની સંખ્યા.....	૨,૧૦૦
રાજીનામું આપી છુટા થયેલા કામદારોની સંખ્યા.....	૨૦
બરતરફ કરેલા કામદારોની સંખ્યા.....	૬૦
ખાલી પડેલી જગ્યાએ નવી નિમણુંક કરેલા કામદારો.....	૪૦
વિસ્તરણ યોજના હેઠળ નવી નિમણુંક કરેલા કામદારો.....	૨૪૦

નીચેની પદ્ધતિઓ મુજબ મજૂર ફેરબદલીદર તથા સમકક્ષ વાર્ષિક મજૂર ફેરબદલીદર શોધો :

- (૧) છુટા થયેલા કામદારોને આધારે (૨) નવી નિમણુંકને આધારે (૩) સંયુક્ત પદ્ધતિ

- (બ) ટ્રેકનોંધ લખો : રોલેન બોનસ યોજના

૫

- ૩ (અ) એક સાબુના કારખાનામાં ૩ ઉત્પાદન વિભાગ A, B, અને C તેમજ ૨ સેવા વિભાગ D

૧૫

અને E આવેલા છે. માર્ચ-૨૦૧૯ દરમિયાન પરોક્ષખર્ચોની માહિતી નીચે મુજબ છે.

પરોક્ષ મજૂરી.....	રૂ. ૩,૦૦૦	વિમાપ્રીમીયમ.....	રૂ. ૧,૫૦૦
કેન્ટીન ખર્ચ.....	રૂ. ૪,૫૦૦	વીજળી ખર્ચ.....	રૂ. ૨,૦૦૦
ભાડું અને વેરા.....	રૂ. ૩,૮૦૦	કા. રા. વી. યો. માં ફાળો.....	રૂ. ૧,૦૦૦
ઘસારો.....	રૂ. ૧૨,૦૦૦	પાવરખર્ચ.....	રૂ. ૨૨,૫૦૦

અન્ય માહિતી :

વિગત	A	B	C	D	E
વીજળીના પોઈન્ટ	૬	૪	૪	૩	૩
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	૬,૦૦૦	૫,૦૦૦	૪,૦૦૦	૩,૦૦૦	૨,૦૦૦
મશીનની કિંમત (રૂ.)	૭૨,૦૦૦	૪૮,૦૦૦	૩૬,૦૦૦	૧૨,૦૦૦	૧૨,૦૦૦
હોર્સપાવર (કિલોવોટ)	૬	૬	૩	-	-
રોકેલી જગ્યા (ચો. ફૂ.)	૬૦૦	૪૦૦	૫૦૦	૨૦૦	૨૦૦
કામદારોની સંખ્યા	૫	૬	૪	૨	૧

સેવા વિભાગ 'D' અને 'E' ને થયેલા લાભની ફાળવણી અન્ય વિભાગો વચ્ચે

નીચે દર્શાવેલ ટકાવારી પ્રમાણે કરવી.

વિગત	A	B	C	D	E
સેવા વિભાગ 'D'	૪૦%	૩૦%	૨૦%	-	૧૦%
સેવા વિભાગ 'E'	૩૦%	૪૦%	૩૦%	-	-

- (૧) પરોક્ષખર્ચની જુદા જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી અને (૨) સેવા વિભાગના ખર્ચની ઉત્પાદન વિભાગ વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

(બ) નોંધ લખો : યાંત્રિક કલાક દર.

૫

અથવા

૩ (અ) જયમલ ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની પાસે ૧૦ ટનની ક્ષમતાવાળો એક ટ્રક છે, જેની ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૯ની માહિતી નીચે મુજબ છે. :

ટ્રકની કિંમત (રૂ.)	૧૦,૦૦,૦૦૦	રોડ ટેક્ષ (વાર્ષિક રૂ.)	૩૬,૦૦૦
અંદાજીત આયુષ્ય (વર્ષમાં)	૮	મરામત અને નિભાવખર્ચ (રૂ.)	૩૦,૦૦૦
આયુષ્યના અંતે ઉપજવા ધારેલ કિંમત (રૂ.)	--	વીમો (વાર્ષિક)	૩%
ઓફીસ સ્ટાફનો પગાર (રૂ.)	૪૦,૦૦૦	ડીઝલ વપરાશ (૧૦ કી.મિ.દીઠ)	૧ લીટર
બે ફાઈવરનો પગાર (દરેકનો રૂ.)	૧૨,૦૦૦	ઓઈલ વપરાશ (૪૦૦ કી.મિ.દીઠ)	૧ લીટર
બે ક્લીનરનો પગાર (દરેકનો રૂ.)	૩,૫૦૦	ડીઝલનો ભાવ (૧ લીટરના રૂ.)	૫૦
ગોડાઉન ભાડું (વાર્ષિક રૂ.)	૨,૦૦૦	ઓઈલનો ભાવ (૧ લીટરના રૂ.)	૧૦૦
	૬૦,૦૦૦	પરચુરણ ખર્ચ (રૂ.)	૧૮,૮૦૦

ટ્રક ૧૫૦ કીલોમીટરના અંતરે આવેલ શહેરમાં માલ લઈ જાય છે, અને લાવે છે. જતી વખતે ૮૦% ક્ષમતાથી અને વળતી વખતે ૫૦% ક્ષમતાથી માલ લાવવામાં આવે છે. ટ્રક મહિનાના બધા દિવસ માલ વહન કરે છે. તૈયાર કરો : (૧) ટન-કિલોમીટર દીઠ પડતર દર્શાવતું પત્રક

(૨) નૂર પર ૫૦% નફો મેળવવા ટનદીઠ કેટલી રકમ લેવી જોઈએ ?

(બ) સેવા પડતર એટલે શું ? પડતરની આ પદ્ધતિ ક્યાં ઉદ્યોગમાં લાગુ પાડી શકાય ?

૫

૪ (અ) એક વસ્તુ બે જુદી જુદી પ્રક્રિયામાંથી પસાર થઈ ત્યારબાદ તૈયારમાલ ખાતે જવાય છે. જાન્યુઆરી ૨૦૧૯ના માસ માટે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે.

૧૫

વિગત	પ્રક્રિયા - એ (રૂ.)	પ્રક્રિયા - બી (રૂ.)
દાખલ કરેલ એકમો (૧૦,૦૦૦ એકમો)	૧૦,૦૦૦	-----
માલસામાન	૧૨,૦૦૦	૬,૦૦૦
મજૂરી	૧૪,૦૦૦	૮,૦૦૦
ઉત્પાદન ખર્ચ	૪,૦૦૦	૪,૦૦૦
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમોમાં)	૮,૪૦૦	૮,૩૦૦
સામાન્ય બગાડ (દાખલ એકમના ટકા)	૫%	૧૦%
સામાન્ય બગાડની ઉપજ (દર ૧૦૦ એકમો)	૮	૧૦

ઉપરની માહિતી પરથી પ્રક્રિયાખાતા અને અસામાન્ય બગાડ/અસામાન્ય વધારાના ખાતા બનાવો.

(બ) ટ્રેકનોંધ લખો : આડપેદાશ

૫

અથવા

૪ (અ) જોબ પડતર પદ્ધતિ એટલે શું ? તેની વિધિ (પ્રક્રિયા) સમજાવો.

૧૦

(બ) બેચ પડતર પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો અને તેનો ઉપયોગ ક્યાં ઉદ્યોગમાં થાય છે તે સમજાવો.

૧૦

૫ (અ) નીચેની માહિતી એક મકાનના કરાર અંગે આપવામાં આવી છે. કરારકિંમત રૂ. ૮,૦૦,૦૦૦ છે.:

૧૫

વિગત	૨૦૧૮	૨૦૧૯
માલસામાન પૂરો પાડ્યો	૨,૪૦,૦૦૦	૬૭,૨૦૦
સીધી મજૂરી	૧,૮૪,૦૦૦	૮૪,૦૦૦
સીધા ખર્ચા	૧૭,૬૦૦	૮,૦૦૦
આડકતરા ખર્ચા	૪,૮૦૦	૧,૧૨૦
પ્લાન્ટ મોકલ્યો	૧૧,૨૦૦	૧,૬૦૦
પ્રમાણિત કામ	૬,૦૦,૦૦૦	૮,૦૦,૦૦૦
બિન પ્રમાણિત કામ	૬,૪૦૦	-----
સ્થળ પર માલસામાન	૪,૦૦૦	૫,૬૦૦
કરાર આપનાર પાસેથી મળેલ રોકડ	૪,૮૦,૦૦૦	૮,૦૦,૦૦૦

વર્ષ ૨૦૧૮ અને ૨૦૧૯ના અંતે પ્લાન્ટની કિંમત અનુક્રમે રૂ. ૫,૬૦૦ અને રૂ. ૪,૦૦૦ હતી.
૨/૩ રોકડના ધોરણે નફો નફા-નુકશાન ખાતે લઈ જવામાં આવે છે. બંને વર્ષના કરાર ખાતા બનાવો.

(બ) ટ્રેકનોંધ લખો: ચાલુકામ ખાતુ.

૫

અથવા

૫ (અ) પડતર ઓડીટના આવશ્યક તત્વો જણાવો. પડતર ઓડીટ, નાણાકીય ઓડીટથી
કઈ રીતે જુદું પાડે છે. ?

૧૦

(બ) પડતરના હિસાબો અને નાણાકીય હિસાબોના નફામાં તફાવતના કારણો જણાવો.

૧૦

ENGLISH VERSION

1 **Vardan Limited** Produced and sold 10,000 'walkman' during 2018. 20
The particulars are as under. Selling price per unit is Rs. 780.

Particulars	Rs.
Materials	26,00,000
Direct Wages	14,00,000
Direct Expenses	2,00,000
Factory Expenses (40% variable)	14,00,000
Office Expenses (fixed)	5,60,000
Selling Expenses (70% variable)	6,40,000

During the year 2019 production and sale is estimated at 50,000 'walkman'.

The additional information is as under. :

- (1) Direct wage per unit will decrease by 20%.
- (2) Fixed factory expenses will increase by Rs. 6,00,000.
- (3) Office expense will increase by 25%.
- (4) Variable selling expenses will rise by Rs. 1.60 per unit.
- (5) 25% profit is estimated on cost.

Prepare cost sheet for both the year.

OR

1 (A) Discuss the various methods of costing.

10

(B) State the Objectives of Cost Accounting.

10

- 2 (A) From the following transactions of purchases and issues of materials 15
during the period from 1st January, 2019 to 31st March, 2019, Prepare stock
Register as per FIFO and LIFO method :

Purchases			Issues	
Date	Units	Rate per unit	Date	Units
03-01-2019	4,000	5.00	01-02-2019	2,000
23-01-2019	500	4.00	15-02-2019	4,000
09-02-2019	6,000	6.00	03-03-2019	1,000
13-03-2019	4,500	5.00	20-03-2019	5,000

Additional Information :

- (1) Stock on 1st January, 2019 was 1,000 Units at the rate of
Rs. 4.00 per unit.
(2) From the issues on 3rd March 200 units have been returned
back to stores on 5th March.
(3) Physical checking of stores on 31st march shown shortage of 100 Units.
(B) Write a short note : Bin card 5

OR

- 2 (A) The following information is extracted from the record of 15
Gunjan co., Ltd. For the month of March 2019.

Number of employees at the beginning of the month.....	1900
Number of employees at the end of the month.....	2,100
Number of employees resigned.....	20
Number of employees discharged.....	60
Number of employees replaced in the vacancies.....	40
Number of employees appointed due to expansion scheme.....	240

Calculate the labour turnover rate and equivalent annual rate as per following methods :

- 1) Separation Method
2) Replacement Method
3) Flux Method

- (B) Write a short note : Rowan bonus plan 5

- 3 (A) In a Soap factory there are three production department A, B, and C and two 15
service department D and E. The details of the expenses during march, 2019 are
as under :

Indirect wages.....	Rs. 3,000	Insurance.....	Rs. 1,500
Canteen expenses.....	Rs. 4,500	Lighting expenses.....	Rs. 2,000
Rent and rates.....	Rs. 3,800	Contribution to ESI...	Rs. 1,000
Depreciation.....	Rs. 12,000	Power expenses.....	Rs. 22,500

Other Information :

Particulars	A	B	C	D	E
Lighting Points	6	4	4	3	3
Direct Wages (Rs.)	6,000	5,000	4,000	3,000	2,000
Cost of Machine(Rs.)	72,000	48,000	36,000	12,000	12,000
Horse Power (k.w.)	6	6	3	-	-
Space Occupied (sq. ft.)	600	400	500	200	200
Number of Workers	5	6	4	2	1

The benefits of service department **D** and **E** derived by the other departments in the following proportion :

Particulars	A	B	C	D	E
Department D	40%	30%	20%	-	10%
Department E	30%	40%	30%	-	-

Prepare the statement showing :

- 1) Distribution of overheads to various departments. And
- 2) Distribution of expenses of service departments to production departments.

(B) Write a note on : Machine Hour Rate.

5

OR

- 3 (A) Following are the details of Jaymal Transport Company for the month of 15 February 2019, which has a truck of 10 ton capacity. :

Cost of truck (Rs.)	10,00,000	Road tax (yearly) Rs.	36,000
Estimated life	8 years	Repairs & Maintenance (Rs.)	30,000
Realization value at the end of life (Rs.)	40,000	Insurance	3% p.a.
Office staff salary (Rs.)	12,000	Consumption of Diesel	1 liter for 10 Km
2 Cleaner's salary (each of Rs.)	2,000	Consumption of Oil	1 liter for 400 Km
2 Driver's salary (each of Rs.)	3,500	Price of Diesel (per liter Rs.)	50
Rent of godown (yearly) Rs.	60,000	Price of Oil (per liter Rs.)	100
		Sundry Expense (Rs.)	18,900

The truck carries goods to and fro cities within the coverage area of 150 km onward trip, freight is available to the extent of 80% of capacity and on return trip, and freight is available to 50% of capacity. Truck runs all the day of month.

Work out :

- (1) Operating cost-sheet per ton-km.
- (2) Rate per ton to earn a profit of 50% on freight.

(B) What is 'operating cost' ? Show in which industries it can be applied. ?

5

- 4 (A) The product passes through two different processes and thereafter it is transferred to finished stock account. The following information is available for the month of January 2019.

particular	Process A (Rs.)	Process B (Rs.)
Units introduced 10,000 units	10,000	-----
Material	12,000	6,000
Wages	14,000	8,000
Manufacturing expenses	4,000	4,000
Actual Production (in units)	9,400	8,300
Normal Wastage (of units introduced)	5%	10%
Value of normal wastage (per 100 Units)	8	10

Prepare Process accounts and abnormal wastage or abnormal gain account.

(B) Write a short note : By-product

5

OR

- 4 (A) What is job costing ? Explain its procedure. 10
- (B) Explain the meaning of batch costing and in which industries is it applied ? 10
- 5 (A) The following information is given relates to contract of a building. The contract price is Rs. 8,00,000. 15

Particular	2018	2019
Material issued	2,40,000	67,200
Direct wages	1,84,000	84,000
Direct expenses	17,600	8,000
Indirect expenses	4,800	1,120

Plant issued	11,200	1,600
Certified work	6,00,000	8,00,000
Uncertified work	6,400	-----
Material on site	4,000	5,600
Cash received from contractee	4,80,000	8,00,000

The value of plant at the end of the year 2018 and 2019 were Rs. 5,600 and Rs. 4,000 respectively. Transferring 2/3 profit of cash to profit and loss account. Prepare contract account for both the year.

(B) Write a short note : Work in progress account.

5

OR

5 (A) State the essential features of cost audit. In what respect is cost audit different from financial audit ? 10

(B) Discuss the causes of difference between costing profits and financial profits. 10

